

2.11.2023

Hovedbrud i Tyskland

Sahra Wagenknechts nye parti skaber hovedbrud i Berlin: hvordan vil det være muligt at danne en stabil regering efter Forbundsdagsvalget i 2025?

Skrevet af

Lykke Friis

✉ lykke@thinkeuropa.dk

Forbundet for svømmebassiner og wellness, Berlins bygningsrengøring, og foreningen for solenergi. Hos alle kimer telefonen, ligesom indbakken vokser. Alle har nemlig samme forkortelse som den nye politiske bevægelse, der blev lanceret forrige mandag, BSW. Initiativtageren er den nu tidligere toppolitiker fra det venstreorienterede parti, Die Linke, Sahra Wagenknecht. I hendes tilfælde står BSW for "forbundet for fornuft og retfærdighed".

Men det er bestemt ikke kun alle de andre BSW'er, der vrider deres hjerner over, hvordan de skal reagere. Det er i den grad også tilfældet for Tysklands eksisterende politiske partier. En første måling viser med al tydelighed, at Wagenknecht har vind i sejlene. Med 14 pct. er hendes parti lige nu landets fjerdestørste, kun en procent efter kanslerpartiet SPD. Selvom hele 54 pct. af Alternative für Deutschlands (AfD) vælgere overvejer at stemme på hende, vil hun også kunne trække stemmer fra de øvrige partier og fra sofaen. Den såkaldte hestesko, hvor BSW forener en markant venstreorienterede socialpolitik med en stram højreorienteret udlændingepolitik og klimaskepsis har åbenbart appel. Det samme gælder løftet om at holde Tyskland ude af alle krige.

Wagenknechts skeptikere vil med rette pege på, at hun mildest talt ikke er noget organisationstalent. I 2018 lancerede hun med brask og bram en bred bevægelse, Aufbruch, for så blot at konstatere, at projektet ikke kunne flyve. Med til billedet hører også, at Forbundsrepublikken ikke har nogen tradition for at bygge partier op om enkeltpersoner.

Uanset hvad forstærker Wagenknechts nye parti en bekymring, som allerede skaber hovedbrud i Berlin: hvordan vil det være muligt at danne en stabil regering efter Forbundsdaysvalget i 2025? Som bekendt er mindretalsregeringer fortsat et tabu i Tyskland, da de etablerede partier sætter lighedstegn mellem Weimarrepublikkens mange mindretalsregeringer og Nationalsocialismens vej til magten. Da de "gamle" partier hverken vil regere med AfD eller BSW, vil en flertalsregering kræve helt nye farvekombinationer, såsom en "Tysklandskoalition" bestående af CDU/CSU, SPD og FDP.

Hvor svært det bliver at danne regering uden om AfD og BSW, vil de tre delstatsvalg i det gamle Østtyskland til efteråret (Brandenburg, Thüringen og Sachsen) give en klar indikation af. Tilsvarende vil Europa-Parlamentsvalget i juni 2024 give anskuelighedsundervisning i, hvor volatilt tysk politik er blevet. I

Forbundsrepublikkens snart 75 års historie har landet udmærket sig ved, modsat mange andre europæiske lande, at have et meget stabilt partisystem.

Set i det lys er der meget på spil for Tyskland og dermed også for Europa. Olaf Scholz' såkaldte trafiklskoalition har for længst mistet sit flertal, og mange tyskere præges af en hidtil ukendt "hjælp - jeg vil af-stemning". For hvad er egentlig svaret på landets høje energipriser, lav vækst, stærkt stigende migrationstal og nu også krigen i Mellemøsten, der driver dybe kiler ned igennem Tyskland? Usikkerheden kommer oven i, at tyskerne efter Putins invasion skal vænne sig til højere forsvarsudgifter, våbenleverancer og en vanskelig diskussion om landets forhold til Kina.

Derfor er det måske ikke så overraskende, at kommentatorer er begyndt at spekulere i, om Scholz snart bør skifte trafiklskoalitionen ud med en stor koalition, bestående af SPD og CDU/CSU. Om det så i givet fald vil kunne svække AfD og BSW er et åbent spørgsmål. Kort sagt: vor store nabo er præget af hovedbrud.